

P 831/1998

1998/1612

07

**PORABJE V
BESEDI IN NA
FOTOGRAFIJI**

str. 2

**OD SOPRONA
DO
LJUBLJANE**

str. 4

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 15. januarja 1998 * Leto VIII, št. 1

LETO ODLOČITEV IN VOLITEV

Minili so prazniki in siti materialnih in drugih dobrot se pripravljamo na novo leto. Običajno ob novem letu obljubljam sebi in drugim, kaj bomo drugače delali v prihajajočem letu. Smo pa tudi taki, ki obljubimo, da se ne bomo spremenili. Za našo organizacijo in za Slovence na Madžarskem bo leto 1998 odločilno.

Spomladi bodo parlamentarne volitve na Madžarskem, na njih bodo lahko narodnosti na Madžarskem dobile svoje poslance. Zaenkrat še ne vemo, kako lahko izkoristimo to možnost mi kot maloštevilčna narodnost, oz. kako pridemo do potrebnih glasov. Nenazadnje pa še moramo najti primerne kandidata, ki bi lahko zastopal naše interese v državnem zboru.

Zelo pomembno bo za Porabje in za županijo odprtje Slovenskega generalnega konzulata v Monoštru. Upamo, da bo le-ta prispevek k temu, da se bo izboljšalo stanje na vsakem področju našega življenja. Preobrat pričakujemo zlasti na gospodarskem področju, saj bo konzulat lahko pripomogel k temu, da se pojavi tudi slovenski kapital v Porabju.

Avgusta letos bomo končali do zdaj največji projekt za Slovence na Madžarskem, to je Slovenski informacijski in kulturni center. Najbolj pomemben del tega objekta bo nedvomno slovenski radio. Prepričani smo, da bo radio pozitivno vplival na ohranjanje naše materinščine in na potrditve narodnostne zavesti naših ljudi. Upamo tudi to, da bomo lahko preko radia vključili v naše delo mlado generacijo. Pomembno vlogo bosta odigrala tudi slovenska restavracija in hotel. S porabskimi specialitetami in kulturnimi programi hočemo

Nekdanji vrtec, iz katerega bo kmalu (upamo) zrasel Slovenski kulturni in informativni center

privabiti čimveč turistov iz Madžarske in iz tujine. Upamo, da bo "center" kmalu postal središče znanstvenega in kulturnega življenja v tej regiji.

Po otvoritvi tega objekta pa se že lahko pripravljamo na lokalne volitve. Na volitvah bomo že drugič volili manjšinske samouprave. Prizadevamo si, da bi volili samouprave tudi tam, kjer pred 4 leti tega niso storili. To sta vasi Sakalovci in Verica. Pričakujemo tudi ustanovitev slovenske samouprave v Sombotelu, Mosonmagyaróváru in Budimpešti. V interesu vseh nas je, da bi izvolili čimbolj sposobne in odgovorne kandidate, ki bi delali in naredili čimveč za volilce.

Leto 1998 bomo zaključili z občnim zborom Zveze Slovencev na Madžarskem, ki bo 3. po vrsti. Na tem zboru moramo oceniti 4 letno delovanje naše organizacije, ki je od ustanovitve prehodila "dolgo pot".

Spoštovani bralci!

V tem kratkem pregledu sem Vam nakazal, kaj smo načrtovali za leto 1998. Vsekakor bo to leto zelo naporno za vse nas. Naše odločitve pri volitvah bodo veljale za 4 leta in naše napačne odločitve bomo težko korigirali do naslednjih volitev.

V imenu Zveze Slovencev na Madžarskem prosim naše bralce časopisa, člane društev in skupin, vse Slovence, ki jih naše delo zanima in tudi naše madžarske sodržavljane, naj nam pomagajo pri našem delu. Iz navedenih ciljev in nalog je razvidno, da nas čaka leto "zgodovinskega pomena".

Torej vsem skupaj! Srečno!

Jože Hirnök
predsednik Zveze
Slovencev na Madžarskem

Slovenski koledar 1998

PORABJE V BESEDI IN NA FOTOGRAFIJI

Porabski Slovenci so dobili svoj prvi koledar leta 1986, torej še pred demokratičnimi spremembami na Madžarskem in pred ustanovitvijo Zveze Slovencev. Dotlej so imeli običajno po 30 strani v skupnem koledarju, ki ga je pripravljala Demokratična zveza še za hrvaško in srbsko manjšino.

Med koledarjema leta 1986 je očitna razlika v vsem, v vsebini in grafičnem oblikovanju.

Letošnji se je že približal sicer ne natančno opredeljenemu cilju, kakšen naj bo, da bo privlačen porabskim bralcem, katerim je predvsem namenjen, in vsem tistim, ki v Sloveniji in še kje publikacijo vzamejo v roke in jo preberejo, mnogi pa tudi shranijo kot trajnejši dokument.

Uredniški odbor si prizadeva za vsebino, ki je najbližja domačim bralcem, zato je večje število tekstov v narečju, ne manjka tudi knjižne slovenščine, zlasti za večino bralcev v Sloveniji.

Še pred pregledom vsebine kaže poudariti, da je na zavirljivo visoki vsebinski in tehnični ravni koledarski del z etnografsko poudarjenimi fotografijami Sándorja Rótha. Na osemnajstih barvnih fotografijah so cvetlice na oknu, že skoraj pozabljen vodnjak, značilna okna na kmečkih hišah, stare kuhinje in še vrsta privlačnih motivov. Soboška tiskarna Solidarnost, ki je koledar natisnila v 1450 izvodih, je s tem delom Slovenskega koledarja dokazala, da je sposobna zahtevnih del iz svojega področja. Vendar mora dobiti odlične fotografije.

Bralke in bralce Slovenskega koledarja uvodoma nagovorita Jože Hirnšek, predsednik Zveze Slovencev, in Martin

Ropoš, predsednik Državne slovenske samouprave. Prvi avtor je Ferenc Hajós, slovenski veleposlanik na Madžarskem. Veleposlanik ocenjuje odnos slovenske narodne skupnosti v Porabju z matičnim narodom in naloge, ki so s tem odnosom

povezane in zapiše: "Gotovo z dosežki v letu 1997 v celoti ne smemo biti zadovoljni. Ustvarjalno nezadovoljstvo je eden temeljnih pogojev za napredek in je v manjšinskih zadevah še posebej pomembno. Kljub temu pa moramo ugotoviti, da se je v življenju porabskih Slovencev v tem letu zgodila vrsta pomembnih stvari." To so, po veleposlanikovem prepričanju, prostori za Državno slovensko samoupravo na Gornjem Seniku in v Budimpešti, priprave na odprtje Generalnega konzulata Republike Slovenije v Monoštru: "To je pomembno sporočilo Republike Slovenije, da urejenemu položaju in vsestranskemu kulturnemu in gospodarskemu razvoju porabskih Slovencev pripisuje velik pomen. Porabski Slovenci bodo, glede take oblike povezave z matičnim narodom, izenačeni s slovensko manjšino v Avstriji in Italiji." Pomembni so dosežki rezultati pri nastajanju kulturno-informativnega (in

turističnega) centra v Monoštru, v katerem bo deloval tudi radijski studio: "Ko bo slovenska manjšina lahko dnevno nekaj ur poslušala lastne oddaje v maternem jeziku, bo to izjemen prispevek, ne samo k ohranitvi maternega jezika, ampak tudi k utrditvi zavesti narodne identitete."

V koledarju je podrobneje predstavljen tudi Slovenski kulturno-informacijski center v Monoštru, v katerem bo poleg radia tudi konferenčna dvorana, razstaveni prostor, pisarne, slovenska restavracija in prenočišča. Pokroviteljstvo sta prevzela predsednika Slovenije in Madžarske Milan Kučan in Árpád Göncz. Objavljen je faksimile njunih pristankov za pokroviteljstvo.

Sicer pa je v Slovenskem koledarju še več tekstov o narodnostnem življenju in sodelovanju med Madžarsko in Slovenijo. Nekaj naslovov: *Madžarsko-slovenski manjšinski sporazum - pomemben garant izboljšanja položaja Slovencev na Madžarskem; Brez slik v predstavnstvu Državne slovenske samouprave v Budimpešti; Vztrajamo in zahtevamo, da se mejni prehod Čepinci-Verica odpre!; Utrinki iz porabskega narodnostnega šolstva; Ne pozabimo preteklosti; Kak so v Porabji prva iže zidali?; Moji spomini na gospauda Kūhara - Vören Slovenec i dober pastir; Žel(j)e v leti 1848 - Več slovenski knjig i molitev; Srečanje in sodelovanje s Francem Tothom, uglednim prevajalcem slovenske besede v madžarščino; Pet let televizijske oddaje Slovenski utrinki; Spremljanje medijev slovenske narodne manjšine v Monoštru (1992-1995); Mešani pevski zbor Avgust Pavel je letos 60 lejt star; Sedem lejt slovenskoga društva; Pogovor s profesorjem Ferencem Dömötörom (Domiterom) - Vkradnili so mojo lejpo melodično ime... sledijo strani Za duge zimske večere, na katerih so v narečju in knjižnem jeziku objavljene pesmi in krajša proza, obsežna in zgovorna je tudi Fotokronika.*

eR

Pogovor v Potrni/Laafeldu

MEJA (KLJUB SCHENGENU), KAJ JE TO?

Srečanje - Dialog - Sodelovanje med Avstrijo, Slovenijo in Madžarsko. Lahko tudi Življenjski prostor za sporazumevanje, pri čemer ostane "okvir" treh mejnih držav, predvsem pa regij, enak kot

prej. Martin Krusche: "Konkreten prestop meje. Med besedo in dejanji je razlika, zato dogovor za leto 1998."

Kulturna hiša v Potrni, za njeno obnovo je poskrbelo Kulturno društvo člen 7 štajerskih Slovencev, ne sameva, čeprav bo njena uradna otvoritev aprila ali maja. Najprej razstava slovenskega in domačega likovnega ustvarjalca (27. oktobra lani), nato razstava del mlajše generacije avstrijskih umetnikov (21. novembra lani) in pogovor 20. decembra lani, ki sem ga na nekoliko drugačen način označil v uvodnem odstavku.

Na pogovoru, ki sta ga vodila Norma Bale iz Slovenije in Martin Krusche, se je zbralo okoli dvajset udeležencev zelo različnih poklicev: študenti, slikarji, kiparji, pesniki in pisatelji, univerzitetni profesorji, samostojni kulturni delavci, arhitekti, gledališki igralci, novinarji - prišla jih je večina, ki so bili povabljeni.

Skupna želja vseh je bila, kako s konkretnimi kulturnimi dejanji "premagati" realnost državne meje; kako navezati stike in jih plodno razvijati, tako med ustvarjalci enega ali več področij.

Na prvem pogovoru se ni bilo mogoče dogovarjati zavezujoče, čeprav je lahko že samo srečanje neke vrste znamenje za pripravljenost sodelovanja. "Življenjski prostor za sporazumevanje" je na videz majhen in nepomemben, v resnici pa v njem nastaja bogata in raznolika umetniška ustvarjalnost, od literature z manj univerzalno govornico, do slikarstva in kiparstva in drugih oblik vizualne in dostopne sporočilnosti.

Raznolika skupina s še pestrejšimi idejami in pobudami ni izoblikovala konkretnega sporočila, je pa njeno dejanje resen poskus, da se razdrobljena (in seveda avtonomna) ustvarjalnost začne med sabo prepletati, kakor jo bodo začeli spoznavati in jo sprejemati njeni "novi interesi". Zakaj, denimo, ne bi likovne razstave, ki jo pripravi soboška Galerija, videli tudi v avstrijski Radgoni/Bad Radkersburgu, če jo lahko prenesejo v Lendavo ali Ingolstadt. Z nekaj dobre volje lahko "kroži" in "potuje" še marsikaj, nekoliko preprosteje tista zvrst, kjer jezik ni "ovira", z malo več napora pa bi bilo mogoče organizirati tudi druge, zahtevnejše prireditve.

V Potrni smo se zbrali v glavnem tisti, ki bi aktivno soustvarjali programe prireditve ali jih medijsko afirmirali. Zdaj bi morali narediti korak ali korake naprej, v kulturne inštitucije z obeh ali treh strani meja in se pogovoriti o konkretnem. Brez pretiravanja, v okvirih, ki jih postavlja ("vladar sveta") denar in ljudje, ki bi se bili pripravljene lotiti organizacijskih nalog. Še tako dobra ideja se zelo hitro razblini, če ni konkretizirana, in to lahko naredijo ljudje, ki se ukvarjajo s kulturo. Zdaj je oblik in možnosti seveda mnogo več, tudi denarni viri so lahko različni, vendar se dela "neko" mora lotiti in dogovorjen projekt izpeljati.

Koristna pa so že sama druženja ustvarjalcev ob meji, zato kaže prvo srečanje v Potrni uvrstiti med pomembnejše dogodke v kulturni hiši štajerskih Slovencev.

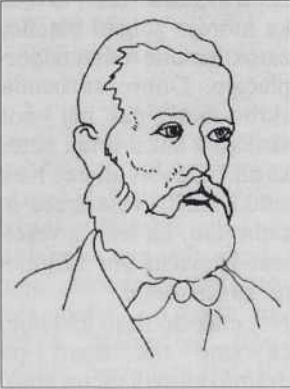
Avtor tega zapisa pa ni naiven, zato se zaveda vseh zaprek, ki bodo spremljale dobre, v Potrni izrečene pobude. Nenazadnje je za racionalni razmislek poskrbela avstrijska policija, ki se je kar nekajkrat "po golem naključju" s službenim vozilom peljala mimo hiše, v kateri smo se zbrali. Zgolj "grobi cinik" bi se "spomnil" na šestdeseta, sedemdeseta in deloma osemdeseta leta in podobna "naključja" v Porabju. "Čudna so pota Gospodova" bi rekel verujoči, kaj pa ostali?

eR

Štenjé

"DOMOVINA, DOMOVINA,"

mili moj slovenski kraj," – spejvamo dostakrat. Reči za tau pesem je lüstvo že skor pred 130 lejtami prejk vzelo od slovenskoga pesnika, šteri se je naraudo na Gorenjskom i se piso – Simon Jenko (1835-1869). V našoj pesmi je samo par rejči ovak, pa edno kitico (versszak) smo cüdjali:

1. Žalost mene premaguje, ker zapustil bom svoj dom, šel bom daleč v kraje tuje, več nazaj prišel ne bom.	1. Žalost mene premaguje, ker zapustiu bom svoj dom, /:šeu bom daleč v kraje tuje, več prišeu nazaj ne bom: /
2. Starši, ostanite zdravi, spomnite se kdaj namé, saj na vas bo tud' v daljavi moje mislilo srce.	3. Starši ostanite zdravi, spomnite se kdaj na mé, /:saj na vas bo tū v daljavi, moje mislilo srcé: /
3. Zvezde, ki ste mi bleščale, ko sem srečen vasa val, ve me boste spremljevale, ko bom pred sovragom stal.	2. Zvezde, ki ste mi bleščale, ko sam srečen vzeu slobod /:vej me boste spremljavale, ko bom pred sovragom stau: /
4. Domovina, domovina, zbogom, zbogom zadnjokrat! Bogve k'tera bo ravnina grob dajala mi enkrat?	5. Domovina, domovina, mili moj slovenski kraj, /:Baug vej, kera bo ravnina, v grob dejala mene gdaj: /
	4. Zbaugom sestre ino bratci, zbaugom luba, lubica, /:ti bodeš doma ostala, jaz paj morem odvandrat.: /

(Jenko: Pred odhodom)

(Gorenji Sinik)

Simon Jenko je v Novom mestu i v Ljubljani odo v gimnazijo. Sprvoga se je včiu za duhovnika v Celovcu (Klagenfurt), po tistom pa se je premislo, pa se je v Beči včiu za fiškališa. Službo je daubo v kancelajaj v Kamniku i Kranji (tū je mrau).

Jenko je največji pesnik slovenskoga realizma in časa med Prešernom in slovensko moderno. Piso je lübezenske pesmi (npr. *Obujenke*), pesmi o življenji (*Obrazi*) i pripovejsti tō (*Tilka, Jeprški učitelj*).

Jenkovo pesem – **Naprej** zastava slave – so spejvali skor 130 lejt (1860-1987), kak slovensko himno.

Marija Kozar

Od 4. januara 1998 leko poslušate
**SLOVENSKI PROGRAM
GYŐRSKOGA RADIONA**
vsakšo nedelo od 9.35 do 10.00 vöre
na UKV (URH Kossuth Rádió) pa
na srejdnom vali (stari Petőfi Rádió),
ponavljanje nedelskoga programa pa
vsakši pondejlek od 21.30 do 21.55 vöre
na srejdnom vali (stari Petőfi Rádió)

ŽE VEČ KAK EDNO LETO...

... ka smo oktobra 1996. v Porabji ustanovili Drüstvo upokojencev. Vsi vejmo - dostakrat smo že od toga pisali tū - ka se je te cajt v drüstinom življenji dosta vse godilo.

- Vsi členu drüstva so se lani aprila pa zdaj januara srečali. Meli smo izlet s 75 lüdami v Šopron. Sprejeli smo 45 penzionistov iz Murske Sobotote na eden den. Delegacijo smo poslali v Celje na držav-

Čabai sploj lepau gučala. Zavalila je tistim, ki so več delali kak večina. Ka je pa najlepše bilau od nje, prajla je, da je nam tau drüstvo potrebno pa nam v življenji dosta znamenüje. Videti je bilau, ka so vsi etak cütüli.

Na tom srečanji je zvünredno bilau tau, da je na srečanje prišla iz Murske Sobotote delegacija penzionistov s predsednikom Jožetom Vildom. Oni so tū topro pozdravili naš občni zbor, naše lüdi pa so nam obečali, da mo letos tadala vküp delali. Že so nam tau tū povedli, da nas letos čakajo na izlet v Slovenijo.

Zvünredno je bilau tau tū, ka v napunjenoj gledališkoj dvorani smo nauve obraze tū srečali. V kulturnom programu so gor staupile varaške ženske z vodjo Marijo Rituiper. Marija je zvün popejvanja eške v smej spravljala lüdi, tak ka se je večer s tejm tū polepšo. Pod naše pete je pa špilo Ferenc Šulic z G. Senika, ki je vsakšomi najšo njegvo nauto.

V uradnom deli je guč bio od 1998. leta. Predsedstvo je na mejsec april obečalo plan, šteroga do tistoga reda členu

Pred svetki nas je obisko predsednik Zveze upokojencev Slovenije Vinko Gobec. Na kejpi z Ireno Barber pa Jožetom Vildom, predsednikom penzionistov iz M. Sobotote.

4. januara 1998 je drüstvo vküp sedlo, da bi ocenili lanjsko leto, da bi malo stanili, se spominjali pa slobaud vzeli od leta 1997. Kak šegau majo povedati, nam, malo že starejšim, je prej že vsakši den dar od življenja. Tau se je vidlo na obrazaj naši lüdej, ki so te den prišli na srečanje, štero je malo uradno, malo kulturno, no pa veselo bilau.

Ka se tiče uradni del srečanja, je od toga bio guč, ka je predsedstvo s svojim poročilom račun dalo od lanjskoga dela. Lani aprila je drüstvo sprejelo letni delovni načrt pa proračun. Istina, ka tak načrtovani programi, kak proračun je bio skromen, zatok ka smo cejlak na začetki bili, naprej smo nika nej vidli, samo smo si planirali. Zatok se je pa leko zgodilo, da smo te plane cejlak spunili pa ešče zvünreda smo tū leko od nistarne akcije račun dali. Na kratki smo od toga leko gučali:

- Predsedstvo je v cejlo leti trikrat mejlo djilejš, gde smo pripravili drüstvine programe. Predsedstvo je od vsakšoga členu not pobralo članarino, pa smo srečo meli pri natečajaj tū. Na teltja, ka smo več pejnaz not vzeli, kak smo planirali. Dobro smo gazdüvali, ka smo menje ponücali, kak smo mislili.

no srečanje upokojencev v Sloveniji. Dobre stike smo gor držali z Drüstvom upokojencev iz Murske Sobotote. Kulturne programe so členu gor poiskali, tak povejmo

En tau penzionistk na srečanji 4. januara.

"Pesem ne pozna meja", ali lani decembra na D. Seniki, v Slovenskoj vesi pa v Varaša božične koncerte, štere je držo seniški pevski zbor.

Pri tejm so našoga drüstva členu nej samo vöponücali tau, ka so dobili, liki vsakši je za tau aldüvo finančno tū. Etak je leko našo drüstvo edna sploj dobra skupnost gratala. Ka se v tauj skupini vsi dobro cütüjo, svedoči tau tū, da je zdaj na tom slednjom srečanji Hilda

drüstva sprejeli.

Predstavniki Slovenske zveze so nam tū poštenje dali - Jože Hirnök predsednik, Klara Fodor sekretarka - brez nji eške letos se tū nemo mogli sami na noge postaviti. Srečanje je znauvič potrdilo, da drüstvo upokojencev žive v Porabji pa se vsakši den krepši.

I. Barber
predsednica drüstva

OD SLOVENIJE...

SLOVENIJA - ČLANICA VS OZN

S 1. januarjem je Slovenija tudi formalno postala nestalna članica 15-članskega Varnostnega sveta Združenih narodov. Ta sedež bo imela v letošnjem in prihodnjem letu, zastopala pa bo skupino vzhodnoevropskih držav. Slovenija je bila za nestalno članico VS ZN izvoljena na 52. zasedanju Generalne skupščine ZN 14. oktobra lani. Na tajnem glasovanju je dobila kar 140 glasov. Njena protikandidatka je bila Makedonija, medtem ko se je Belorusija kandidirala v vzhodnoevropski skupini že poprej odpovala.

DEVIZNE REZERVE NEKOLIKO VEČJE OD ZUNANJEGA DOLGA

Devizne rezerve slovenske Centralne banke in poslovnih bank so konec lanskega oktobra znašale 4 milijarde 467 milijonov dolarjev. Po podatkih Banke Slovenije, objavljenih v zadnji številki bančnega Biltena, pa je zunanji dolg Slovenije ob koncu lanskega oktobra znašal 4 milijarde 263 milijonov dolarjev.

OBISK NEMŠKEGA IN DANSKEGA OBRAMBNEGA MINISTRA

V prvih dneh leta 1998 sta se v Sloveniji mudila najprej nemški obrambni minister Volker Ruehe, potem pa še njegov danski kolega Hans Haekkerup. Ruehe in njegov gostitelj, slovenski obrambni minister Tit Turnšek, sta ob tej priložnosti podpisala dogovor o usposabljanju pripadnikov Slovenske vojske v Nemčiji. Ministra Turnšek in Haekkerup pa sta podpisala memorandum o stikih na vojaškem področju med obrambnima ministrstvom obeh držav.

59 SEJMOV V LETU 1998

Gospodarska zbornica Slovenije je tudi letos izdala katalog, v katerem so predstavljene vse pomembnejše letošnje sejemske prireditve. Letos bo v Sloveniji organiziranih 59 sejmov v devetih sejmskih mestih: v Ljubljani, Celju, Mariboru, Gornji Radgoni, Kranju, Novem mestu, Novi Gorici, Portorožu in Slovenj Gradcu.

PAUT

Človek si je že in da svejta redo poti. Zakoj so nam potrebne poti, nikomi nej trbej tomačiti. Če človek malo po svejti odi, gnesden je že strašno, kak različni rosagi majo vōzozidane poti. Pri nas, v našoj državi, je tū vsakšo leto več poti, delajo poštijje pa velke autoceste. Če se človek malo vōgene z rama pa si v auto sede, dosta vse vidi pa preživē. Te lejta mi je spoj nauvo bilau tau, ka če so kakšo paut delali ali popravljali, je na velki tabli bilau vōnapisano, sto, kakša firma dela tam. Ka se mi je pa sprvoga najbolje vidlo, na tabli je etak pisalo: "Vam, za vaše pejnaze". Takšoga reda sam se furt malo vōpotegnila v autoni pa sam sama nase tū ponosna bila, tak kak če bi si etak prajla: "Na, vidiš, za tvoje pejnaze!" Pa te sam si malo začnila premišlavati, ka zakoj ranč za moje, za pejnaze tisti lūdi, steri se vozimo po tej potaj, po cestaj? Pa te sam štejla v novinaj, ka je prej pri nas zatok tak fejst dragi bencin, ka je tam že not zračunjeno, ka nauve poti trbej rediti pa stare

popravlati. Pa te ešče zvūn toga moreš etakše pa takše porcije plačūvati, pa tau je prej vse za naše poti.

Pa te človek ešče malo kaj gleda televizijo, poslūša radio, kaj novine šte, tam pa vidi, čūje, ka v dosti mestaj protestejrajo prauto toga, ka bi na autocestaj tak velko cestnino (ūtdij) plačūvali, kak v Evropi nin nej. Te sam si pa mislila, te so te autoceste nej za nas, za naše pejnaze bile napravlene?!?

Če človek auto ma, ne more brez toga biti, ka bi nej vse čūjo pa vido, ka vse trbej napraviti zvūn toga, ka ga človek napuni z bencinon pa ga čuva, ga popravlati da, če se ma kaj pokvari. Zdaj bi leko stoj pravo, ka če se ti kaj pobonta, če maš kakši karambol, nesrečo, maš zavarovalnico (biztosító), vej ona ti plača. Zakoj pa te plačūješ?

Tau je zatok tū nej tak. Dvaujafele zavarovanje geste. Mamo CASCO pa mamō ti. obvezno zavarovanje (kőtelező biztosítás). Če komi ti napraviš kvar, tistomi te zavarovalnica plača. Svoj kvar si pa

plačaš sam, če nejmaš CASCO.

Približava se nauvo leto, zavarovalnice tak pravijo, ka morejo zdigati plačilo, zatok ka one vsigdar gorplačajo. Dobro se baude skrb meti pa nej not skakati v kakši drugi auto, ka ali kaj dobiš ali nej. Kak srečo maš. Tvoja sreča je samo tau, ka leko z veseljem vōplačaš gor zdignjenō zavarovanje.

No, etak dé našō življenje, če smo tak nauri pa držimo na svoj račun auto. "Za naše pejnaze, nam," pa prej zidajo dobre poti, pa ka se te mi tūj paukamo?! Pa rejsan, leko smo zadovoljni. Vej pa od Varaša do G. Senika so indasvejta (1960. leta) napravili asfalt. Toga so od tistoga mau tū pa tam popravljali pa ga popravljajo zdaj tū. Ranč tak, kak od Varaša prauto Žide v Števanovce so zdaj tū lepau paut popravili. Človek se veseli, ka so nam samo v spomini tiste lūknje, stere so na tauj pauti bile, pa če si v te notra pileto, si si leko dzejik prejk vdjo. Ka se ti je leko z autonom zgodilo, od toga ranč nej trbej gučati. No, te je pa

zdaj itak vred prišlo vse. Samo ka se mojomimamali autoji ešče tū pa tam tui itak ne vidi. Etognauk sam ūšla v Števanovce pa sam ga tam po brgaj tak zagnala, kak spiš. Vej je pa tak faj narejdana paut, zakoj bi pa mūva zdaj nej veselo lejtala, sam si mislila.

Pa te gnauk je samo moj mali auto začno drgetati pa skakati, ranč tak, kak če bi po staroj pauti odo. Prauto Črni mlaki je pa že skurok srce, škem prajti, motor vōplūno, tak se je mlato. Ka je pa te tau? Nika, nika. Že za par mejtarov je vse vreda, gladko, motor je že pozabo, ka se ma je godilo. Pa te, gda sva nazaj šla, sva ranč tak zopodila v Slovenskoj vesi, v tom velkom ovinki (kanyar) tū. Paut je vsepovsedik popravljena, gde je pa najbolje lagva bila, tam so jo tak njali. Zdaj mi je pa moj mali auto etak nazaj gučo: "Tau je vse zate, za tvoje pejnaze." Te velke lūknje tū?!? Kakši so pa te moji pejnazge? Naj mi nakak povej!

I. Barber

OD SOPRONA DO LJUBLJANE

Pred nekaj leti je Júlia Bálint prišla iz Soprona v Ljubljano, da bi na Filozofski fakulteti študirala slovenščino in angleščino. Diplomirala je z odliko in trenutno nadaljuje študij na magistrski stopnji. Zdaj pa držim v rokah njeno prvo knjigo. Pot do nje je bila dolga! Ne morem skriti svoje ganjenosti in ponosa. *Slovar slovenskih homonimov*. Vem tudi, da bi bila, brez pomoči in pobud *prof. dr. Ade Vidovič Muha*, pot do slovarja še daljša. Profesorica je napisala uvodno študijo knjige: *Razmerja med leksemi in homonimija*. V tem poglavju je prikazana teoretična podlaga slovarja, nastajanje homonimov in pojav homonimije v jezikovni zgradbi. Slovar sestoji iz dveh delov. V prvem delu so vsi slovenski slovarski homonimi, to je 743 homonimnih vrst. Glavnemu delu slovarja je avtorica dodala še zbirko zvrstno in slogovno nezaznamovanih homonimnih vrst in zbirke homonimnih vrst, v katerih je vsaj ena beseda zaznamovana, npr. *knjižno, narečno, publicistično, ironično, redko*. S homonimi (azonos alaku szavak) se je ukvarjal že znani madžarski jeziko-

slovec Géza Bárczi (A szótári homonimia kérdésehez. *Mny* LIV 43-52.l.), vendar pa do sedaj še ni bil napisan slovar madžarskih homonimov.

Júlia Bálint preučuje osnovni, prvi pomen besed, npr. *bóks'* usnje iz goveje ali konjske kože in *bóks'* ločen ograjen prostor. Lahko vzamemo kakšen drug primer, ki se pojavi v madžarskem in tudi v slovenskem jeziku. Homonima *rak'* in *rak'*, označujeta grozno bolezen naše dobe in tudi morsko ali rečno žival.

Slovar je zelo zanimiv in skrbno narejen. Mogoče bo kdaj izšla tudi dopolnjena izdaja slovarja, v katerem bodo navedeni tudi stranski pomeni določenih besed, ali pa bo celo narejena študija o neslovarskih homonimih. Upajmo! Avtorica je še mlada in mogoče bo dobila tudi možnost nadaljevati delo na tem področju.

Pohvala gre tudi založniku, Znanstvenemu inštitutu Filozofske fakultete, ne samo zaradi notranje, ampak tudi zaradi zunanje podobe knjige.

Javnosti je bila knjiga predstavljena na tiskovni konferenci 16. decembra 1997 v Križankah.

dr. Fejes Erzsébet

Drevo je nej mujs vösejčti, presadi se tō leko

FRANC KOREN

Balaškin (Hanžek) **Feri** je rojeni na Gorenjom Siniki. Zdaj že dolgo živē v Budimpešti, pa don ga zato večkrat srečamo v Porabji tō, pa na vsefele slovenski kulturni programaj. Napriliiko na lanjskom srečanji, gda so porabski Slovenci vküper prišli iz cejloga vogrskoga rosaga, smo ga tō vidali.

– *Feri, ti se v tom velkom varaši tō za Slovenca čütiš?*

– Tau pa vejš!

– *Te tau nej tak, ka si človek misli, ge sam zdaj v Pešti, tau name, ka je na Gorenjom Siniki pa v Porabji, več nika ne briga?*

– Človek tau ne more pa ne smej pozabiti, gde se je naraudo pa gorzraso. Človek vse puno spominov mā z rojstnoga kraja. Stariške mi, na žalost, ne živējo več, depa na Gorenjom Siniki eške mam enoga brata, pa dosta nekdešnji pajdašov, spoznancov tō...

– *Če v Porabji eno drevo vösečējo pa jo odpelajo v Budimpešto, te tista drejva kak drejva na nikoj pride, ka zgibi svoje korenje. Iz žive drejve mrtvi lejs grata...*

– Tau istina, depa ge sam tak būu, kak drejva, štero so nej vösekli, liki s korenjami vred vöskopali pa prejk posadili. Istina, ka se takša drejva na drugoj mesti vsigder ne primle. Ge sam se tō nej stau procentno primlo v Pešti, depa moje slovenske korenje tadale živējo. Meni se v tom velkom varaši tō ne vidi vse, depa tau sam si zisko, pa tak more biti. Tau, gda ge z rojstnoga kraja nazaj v Pešto pridem, mi vsigder nauvo mauč dā. Tisto pa se mi najbolje vidi, gda leko doma slovenski gučim.

– *Vejpa v Pešti tō mate eno slovensko družstvo, pa se večkrat srečate, nej?*

– Ja, na leto dvakrat ali trikrat se srečamo pa si te kaj pripovejdamo. Kakši dvajsti ali trejsti nas vküper pride. Gestejo Slovenci iz Slovenske vesi, Števanovec, Gorenjoga Sinika...

– *Gda si lani daubo pismo, ka so te zvali v Monošter*

(Varaš) na državno srečanje porabski Slovencov, si nikanej vujo, ka naj bi ušo, ali bi nej ušo?

– Nej, včasik sam pravo, ka mo ušo.

– *Ka pa žena cuj toma pravla tvoja madžarska žena?*

– Una? Ha!... Una eške bole rada v Porabje odi kak ge! Njej se tam vidi, una je moje stariše pa žlato tō rada mejla. Pa brata pa njegvo držino tō fejst poštuje. Njej moja žlata tō poštenje dā. Una je

Balaškin Feri z ženo i sinom

rodjena bila v Pešti, depa njeni stariške so bili doma z Erdelskoga. Uni so prišli na Vogrsko v 30-aj lejtaj.

– *Te leko, ka tvoja žena zatoga volo tō bole razmej nas, porabske Slovence, ka je una tō v takšo familijo valon, štera je na Romanarskom živjela, kak manjšina?*

– Tau ne vej, ka se je una že v Pešti narodila, pa je nej dosta ojdla tavō na Romansko, ka so njeni stariške trnok betežasti bili. Gda se je una narodila, te so mati bili stari 40 lejt, oča pa 50. Že večkrat je bilau, ka smo vküper tō steli tavō na Erdelsko titi, depa nam nigder nej cajt vövdaro, tak smo pa te samo na Gorenji Sinik ojdli. Njeni stariške so, na žalost, že tō davnik mrli...

– *Tak so mi pravli, ka gda si lani būu na državnom srečanji Slovencov v Monoštri, pa si ušo k slovenski meši, si tam gor na kaurōši prej djauko. Tau istina?*

– Istina.

– *Takši velki pojep?...*

– Normalnomi vözrašečnomi človeki tō na pamet pridejo pokojni stariške... Zvejksoga je tak, ka gda dem domau na Gorenji Sinik, te najprva starišov grob gorpoiščem na cintori, nesem rauže ali pa svejče, malo Boga molim, ge slovenski, žena pa sin vogrski...

– *Takšoga ipa se v misli kaj pogučavaš tō s starišami?*

– Ja, tau pa tisto si brodim, ka se je z menov zgodilo,

grbavoga sveta... Na žalost, tau je prej nin napisano gé, ka tak more biti...

– *Pa te človeki v velki nevoli piti pomagata?*

– Dje kajpa! Samo tak sam si mislo. Tau se je te začnilo, gda je mama betežna gratala. Tisto me je tak fejst potrlo, ka sam nikak nej znau, kak bi njej leko pomagao. Padarge so pravili, ka ne morejo pomagati. Ge sam se zato fejst vüpo, ka de eške don do svejtkov živjela. Una sama je meni tō gučala, ka „Feri, ge več dosta nemam nazaj...“ Mi smo znali, una pa je čütila. Gda sam slednji keden pri njej būu, mi je tak fejst rokau stisnila, kak nigdar ovak. Kak če bi mi slobaud davala... Strašna smrt je septembra prišla. Vüpo sam se, ka s pitim bole kaj leko pozabim, depa nej se je posrečilo nikanej. Samo tau se je „posrečilo“, ka sam ge tō betežen grato pri srcej, mati pa je za tri mejsece tō mrla...

– *Pa kak si leko tánjau pitvino?*

– No, nej sam spoj tánjau, liki zdaj samo telko pigēm, kak normalni lidgé. Tak sam si pravo: No, zdaj tū stani, ka pri tom več tak ne moreš pomagati! Sam nutri privido, ka zaman mo püu, zaman mo vrastvo djo, zaman se dojbodnem ali kakoli... Tau nika nede pomagalo!

– *Eh, njajmo te žalostne dele! Ti samo tadale odi na slovenske programe v Porabji pa indrik tō, ka tau si vendrak eške malo dužen tō spomini tvojim starišom, spoj pa mami, šteri so tō dosta dali na svojo slovensko materno rejč, pa so dosta naredli tō za slovensko kulturo.*

– Djenau je tak. Če kleti pá baude srečanje Slovincov iz cejloga rosaga, te ge baudem prvi, šteri pridem, pa te mo si vendrak že malo bole vesele dele gučali.

Besedilo in slika:
Francek Mukič

... DO MADŽARSKE

NATEČAJ

V kratkem bo izšel natečaj Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem. Sklad podpira predvsem manjšinske otroške in mladinske programe, kolonije, tradicionalne skupinske programe, izobraževanje manjšinskih strokovnjakov. Daje velik poudarek regionalnim ter lokalnim medijem v materinščini. S štipendijami pomaga manjšinskim raziskovalcem in ustvarjalcem. Podpora sklada je namenjena tudi manjšinski založniški dejavnosti ter verskemu življenju v materinščini.

Informacije lahko dobite pri *Zvezi Slovincov na Madžarskem (Monošter, Deák F. u. 17), na Državni slovenski samoupravi (Gornji Senik, Glavna u. 5 in Budimpešta, Rumbach S. u. 12).*

BUTALCI NA G. SENIKU

10. januarja je Igralska skupina Osem src iz Odrancev gostovala na Gornjem Seniku, kjer se je predstavila s smešnimi zgodbami o Butalcih.

ODPOVED PREDSEDNIKA MADŽARSKE TELEVIZIJE

Kuratorij Javnega sklada madžarske televizije je 7. januarja dal odpoved predsedniku MTV-ja Istvánu Petáku. Funkcijo bo začasno opravljal kot v.d. podpredsednik Lóránt Horváth. Kuratorij je odločitev utemeljil s tem, da je dosedanji predsednik večkrat kršil zakon o medijih. Bivši predsednik pravi, da je žrtve političnega lobiranja.

PRIPRAVLJA SE ZAKON O ZAŠČITI NEKADILCEV

Madžarski parlament naj bi še pred letošnjimi volitvami sprejel zakon o zaščiti nekadilcev, ki naj bi prepovedal kajenje v javnih institucijah na prevoznih sredstvih, na delovnih mestih, razen v prostorih, ki jih določijo za kadilce. Zakon bo omejil nakup cigaret mladoletnikom. Na Madžarskem umre letno približno 30 tisoč ljudi za posledicami zaradi kajenja.

BOŽIČNI KONCERT PA RAZSTAVA V BUDIMPEŠTI

Slovensko društvo v Budimpešti vsako leto ma več prireditiv. Tau zavisi od toga, kelko pejnaz dobimo na tau. Pejnaz je pa visgdar malo, zatau velke prireditve rejdko mamu. Lansko leto decem-

varaška, dolenjoseniška cerkev, stare iže - če smo je poglednili, so nas pelale v našo preteklost. Eden možak košare plete, drugi kosau kleple - ka je tau, če nej naš rojstni kraj? Potejm žito na

je segala do srca. In moški iz Martinja - ka je moški zbor tudi nika posebnega, sploj lepau so spejali. Na konci pesem "Sveta nauč, blajžena nauč"... čudovita je bila. Tak po tujom smo spejali vküper z zborom. Gda je konec biu koncerta, nam je bilau žau, da je že konec. Slikar Ernest Bransberger pa je podariu slike za samoupravo in društvo. Najlepše se njemi za(h)valjujemo. Predsednik Jože Vild iz Murske Sobotje je povedo, ka še pridejo. Morejo priti, vej so šče slike pri nas v Pešti na razstavi. Tak se februara šče srečamo na praznovanji slovenske kulture.

Na srečanji je tau tō bilau povedano, da smo se leko novembra pa decembra srečali zatau, ka so nam slovenske firme v Budimpešti pomagale. Dali so nam pejnaze za opremo (berendezés).

Najlepše se za(h)valjujem obejdej skupini, da sta nam pripravili čudovit program. Likovni skupini, da so nam pripravili razstavo. Za nas, kak sam že napisala, je tau bilau nika posebnega. Za(h)valjujem se Državni slov. samoupravi in Zvezi Slovencev na Madžarskem, da sta nam pomagali pri tejm, da je tau srečanje tak uspešno bilau. Vsakšomi želejmo srečno, uspešno nauvo leto.

Irena Pavlič

Umetnika in ugledni gostje.
Foto: E. Bransberger

bra smo prišli do toga, ka smo meli veliko praznovanje v društvu. Pripravili smo božični koncert pa šče razstavo smo meli zraven. Na božični koncert smo pozvali pevski zbor z Gorenjoga Senika pa moški kvartet iz Slovenije, Martinja. Razstavo je pa mejla likovna skupina Društva upokojencev iz Murske Sobotje. Med gosti smo leko pozdravili veleposlanika Republike Slovenije Ferenc Hajósa, predsednika Društva upokojencev v Murski Soboti Jožeta Vilda, predsednika Državne slovenske samouprave Martina Ropoša, predsednika Zveze Slovencev na Madžarskem Jožeta Hirnōka.

Na prireditvi smo meli veliko gostov pa naši v Pešti so tō lepau vküp prišli. Tak, ka nas je bilau okoli stau ljudi. Komaj smo mesto meli.

Po pozdravni besedaj je gospod Vild notri pokazo slikarja pa razstavo. Slikarji, ki so kejpje farbali, so Ernest Bransberger, profesor Vlado Sagadin pa Lojze Veberič. Razstava je mejla naslov: Slovenski svet med Müro in Rabo. Tisti, steri so prišli na tau srečanje, so se leko počutili doma v Porabji. Seniški pevski zbor, kejni na stejni -

njnivi, gauštje v jeseni, pūšau rauz v vazi. Vse tau nas spomina na mlada lejta. Seniški zbor pa že šest lejt spejva božične pesmi. Letos svetijo 60. letnico spejvanja, deset lejt ga že vodi Marija Trifus. Dosti lejpoga smo že meli na naši srečanaj, ali tau je nika enkratnoga bilau. Tak smo se počutili, kak če bi v varaškoj ali seniškoj cerkvi bili. Lejpo doživetjje je bilau, nika posebnoga, takšen lejpi program smo šče nej meli. Vsakša slovenska pesem nam

ANEKDOTE

SRMASTVO

Zdaj, ka so svetki že za nami, je eden sploj srmački človek prisiljeni bio kaudivat titi. Not se je postavo k ednomi bogatomi človeki, pa ga proso, naj ma da par forintov ali kakoli.

Bogati se je pa tak začno drejti, ka so ešče tretji sausadje tū čüli. Drau se je pa je tavō gono toga srmaka iz rama. Srmak je pa etak pravo: "Jaj, ka pa tuj iščem, zakoj sam pa ranč es prišo?" Bola na glas pa ešče telko pravo tomi bogatci: "Naj potejm tisti pride es k vam, sto je name es poslo."

Bogat se pa tadale dere pa etak krči: "Takšo nesramnost! Sto je pa tau bio, ka je tebe es k nam poslo?"

Srmak pa: "Sto, sto? Vej pa srmastvo."

DESET FORINTOV

Velki skopac je etognauk v Kermedin ūšo na senje. Vse je skauz pogledno, depa nika dosta nej küpo. Sploj si je pa nej vauščo kakšo piti ali gesti küpiti. Tak ka gda je iz senje vōšo, je že tak žeden bio, ka je mislo od žeje mrejtji. Pa te je zagledno edno grūško, stera je puna bila s sadom. Si je etak zdihavo: "Sveti Baug, če bi zdaj leko gor prišo na tau grūško pa bi si leko vzeo par fajnzrelji, župnasti grūšk, te bi srmakom dau 10 forintov."

Začne gor plejziti pa ma je tau baukše šlau, kak je mislo. Gda je že tak na pau pauti do grūšek, te etak pravi: "3 forinte bi pa rejsan dau." Gda je že skurok dosejno edno grūško, etak pravi: "Ej, zakoj bi pa kaj zaman ta davu. Nika ne dam!"

V tauj minuti skopac doj spadne z drejva, zatok ka se je vejka vtrgnila. Kak si etak rokau možgi, pravi: "Brž me je doj ličila. Zatok bi nika mogo dati."

I.B.

BOŽIČNI KONCERT '97

Lani 21. decembra sta gorenjiseniški mešani pevski zbor Avgust Pavel pa moški kvartet iz Martinja (Slovenija) v dvej porabski vesi pa v Varaši držala božične koncerte. G. seniški zbor je lani že šestič emo božični koncert, Martinčari pa že peto leto sodelujejo z nami.

Pevski zbor je dobiu vabilo od samouprave z Dolenjega Senika in iz Slovenske vesi. Zbor za božični koncert etak že ma repertoar, k šteromi tū pa tam kakše nauve pesmi vcuj dejamo, nistarne pa vōnjavamo. Etak je že zbori nej problem koncert napraviti na dukše ali kratše.

Te den smo na D. Seniki v cerkvi začnili. Gospaud Šandor Bence so za našo volo malo na kratše vzeli mešo, etak smo dobili dobre pau vōre za koncert. Puna cirkev nas je poslušala skauz, lūdje so zadovolno šli domau. Zbor je malo pogostila seniška manjšinska slovenska samouprava. V vrtci smo se sploj lepo meli.

Na tretjo vōro so nas čakali v Slovenskoj vesi, v kapeli. Kapela je napunjena bila z ljudami. Tuj smo meli priliko cejli program naprej dati, etak je koncert držo cejlo vōro. Manjšinska slovenska samouprava nas je presenetila. Vsakomi pevci so dali edno lejpo redečo raužo. Čutili smo njigvo hvalo pa lūbenzen.

V pau šestoj smo pa že v Varaši v lejpoj cirkvi stali pred oltarom. Gda smo koncert dokončali, je velka cirkev bila puno ljudi. Etak leko povejmo, da smo se nej zaman pripravljali. Dostim in dostim - tak mislimo - smo sprajli lejpe minute, lepše božične svetke.

Tak Martinčari, kak naš zbor ma na programi stare božične pesmi tū. Tiste, štere so gnauksvejta po naši cerkvaj spejvali. Na konci smo se stavili na edno večerjo v Varaši. Trūdni smo bili, depa veselji. Kak šegau mamu povedati, če človek dar dá komi, je dvoje veselje. Veseli je tisti, ki leko da, pa je veselji, ki dobi. Mi smo pa koncert našim ljudam za božični dar ponūjali. Lepo je bilau, ka smo ga tak dostim leko prejkдали.

Etak lejpa vala vsakšomi, ki je prišo. Lejpa vala pa tistim, ki so nam tau omogočili. Tau je Manjšinska slovenska samouprava na Dolenjom Seniki pa v Slovenski vesi, posebno zavalimo Zvezi Slovencev na Madžarskem.

I. Barber
predsednica pevskoga zbora

OGLAS

Fotografije za osebne izkaznice
in potne liste takoj po ugodni ceni!

Sándor Róth

Monošter Vörösmarty u. 2.

Tel.: 381-058

HIRDETÉS

Igazolványképek azonnal
a legkedvezőbb áron!

Róth Sándor

Szentgotthárd Vörösmarty u. 2.

Tel.: 381-058

INTERKULTURNO IZOBRAŽEVANJE – NAČELO SODOBNE ŠOLE

Pod tem naslovom je sredi decembra v Radovljici v Sloveniji potekal dvodnevni seminar, ki sem ga na povabilo moderator, prof. Dragice Motik in prof. Irme Veljič z Zavoda RS za šolstvo, udeležila skupaj s štirinajstimi udeleženkami iz vse Slovenije.

Multikulturalnost – medkulturalnost? Malce skrivnostna izraza, ki pa sta nam bila po dveh dneh povsem domača in sta nam dala veliko snovi za razmišljanje ter poglobljanje v probleme okolij, iz katerih smo udeleženke prišle. Se sploh zavedamo, kaj pomeni biti pripadnik drugačne kulturne identitete v nekem okolju? Kako to okolje gleda na drugačnost? Nam so najbližji problemi v odnosu večinski narod: manjšinski narod. V preteklosti je ta odnos povezoval pojem postopna asimilacija – pasivna ali aktivna, odvisno od političnih, socialnih ali drugih okoliščin. Sodobna Evropa pa si prizadeva spodbujati ohranjanje različnosti v multikulturalnih okoljih, priznavati različnost kot posebno vrednoto in v izobraževalnih organizacijah posvečati veliko pozornosti tem proble-

mom. Gre za izobraževanje otrok in posredno staršev. Interkulturalno izobraževanje moramo razumeti kot novo načelo, nov pristop v šolskem delu, ne pa nov predmet. Ta nov pristop pa mora biti za vse učence, ne le pripadnike manjšine. (Madžarski Zakon o pravicah narodnih in etničnih manjšin vsebuje bistveno pomanjkljivost – tu mislim predvsem na poglavja o izobraževanju – načelo multikulturalnosti sploh ni upoštevano, oz. je le stvar manjšin, večinskega naroda pa se ne dotika. In kakšna naj bi bila enostranska multikulturalnost??)

Interkulturalno komuniciranje je definirano kot oblika strateške interakcije, ki vsebuje dva procesa: 1. proces zблиževanja dveh kultur in 2. proces varovanja identitete moči in interesov (F. Vreg). Z interkulturalnim izobraževanjem ni možno odpraviti vseh problemov v večkulturalnih okoljih, lahko pa poskušamo spremeniti stališča in predsodke ljudi. (V prvi vrsti lastne predsodke!)

Skupaj s predavateljem, dr. Levom Kreftom, smo si postavljali različna vprašanja, na primer: Kako razviti pozitiv-

no samopodobo učitelja, ki bo v multikulturalnem okolju razvijal pozitivno samopodobo pri učencih z drugačno kulturno identiteto? Kako naučiti starše, da bi svoje otroke naučili, poleg svoje – njihove kulture, sprejemati kulturo večinskega/manjšinskega naroda?

Naj bodo ta in podobna vprašanja iztočnica za pedagoško delavnico z učitelji; le-ti pa naj te poglede prenesejo v svoja delovna okolja, predvsem k delu s starši. In za konec: multikulturalno ne morejo razmišljati le pripadniki manjšine; načelo multikulturalnosti morajo sprejeti tudi pripadniki večine in s tem manjšini omogočiti ohranjanje in razvijanje narodnostne identitete. Sodobna Evropa hoče biti Evropa narodov, multikulturalnost je torej neizogibna nujnost.

Seminar nam je vsem prinesel veliko novih spoznanj in pogledov, škoda, da je struktura udeleženk bila preveč enostranska (predstavnikov manjšin takorekoč ni bilo) in tako onemogočen še bolj konstruktiven dialog.

Valerija Perger

KOLINE

Prišla je zima, to je čas kolin. Komaj jih že čakam. Takrat delo pri hišah na veliko teče. Zgodaj zjutraj pripravljajo krop in razne posode. Ko pridejo ljudje, se začneja klanje. Rad imam pražena jetra. Po kosilu delajo krvavice in klobase. Po tistem cvrejo mast, solijo meso. Čez mesec dni meso dimijo. Vedno rad pomagam pri kolinah in tudi mnogo dobrega pojem.

Gabor Ropoš
G. Senik

MOJ PRIJATELJ

Imenuje se Gabor. Je suh in višji od mene. Ima sive oči. Rad igra nogomet. Ima dobro srce. Je moj sošolec. Dobro se uči. Rad ima telovadbo in risanje. Ima sestro. Ime ji je Edina, hodi v osmi razred. Doma se mnogo pripravata. Gabor je moj peti sosed. Doma se tudi veliko igra. On je moj najboljši prijatelj.

Roland Neubauer
G. Senik

MOJA PRIJATELJICA

Imenuje se Vijola Czuczai, je visoka in suha. Hodi v 4. razred. Ima črne lase in črne oči. Rada je pecivo. Večkrat je vesela. Zelo pridna učenka je in poštena. Zelo rada se igra doma z muco. Stanuje na Dolnjem Seniku. Večkrat sem že bila pri njej.

Andreja Čizmaš
G. Senik

NAŠ MAJHEN PES

Nekega dne je moj starejši brat prinesel k hiši majhnega volčjaka. Dolgo smo razmišljali, kako mu bo ime. Nazadnje je postal Reks. Črne in rjave barve je. Zelo rad se igra. Vse odnese z dvorišča. Če kdo pride k nam, malo zalaja in veselo skače pred njim, naj ga poboža. Mačk nima rad, laja nanje in jih preganja. Brat ga uči mnogo vsega, naj se vsede ali naj prinese nazaj stvari. Vsi ga imamo zelo radi.

Bernadett Gyeček
G. Senik

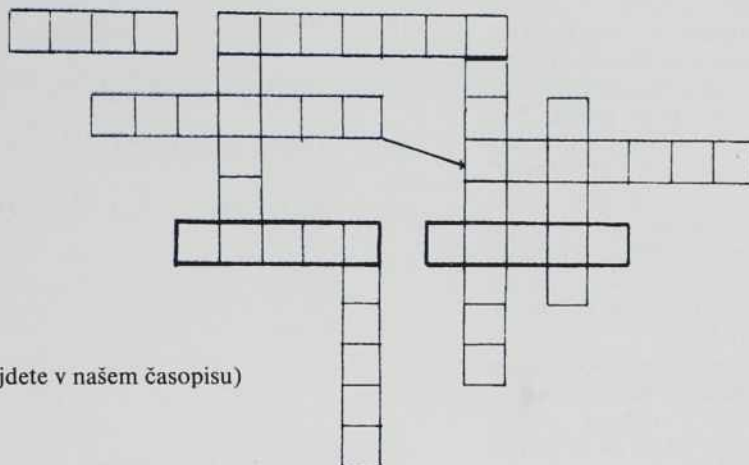
BILI SMO V GLEDALIŠČI

Bili smo v Varaši v gledališči. Gledali smo "velkoga čalejra" Oz-a. Dobro sam se (po)čūto, veseli sam biu. Meni se samo tisto nej vidlo, da so drugi kričali. Dosta mlajšov je bilau. Od nas je biu prvi, drugi, tretji in četrti razred.

Prauti konci sam že malo žalosten biu, da de konec. Drugo paut mo tō ūšo, če mo leko.

Tomaz Mižer
G. Senik

V križanki se skriva največji pesnik slovenskega realizma s svojimi deli

(Rešitev najdete v našem časopisu)

(Prosimo, rešitev pošljite na naslov uredništva do 2. februarja. Čaka vas nagrada.)

SVETI TREJ KRALI

V Sakalovci žive Lučarina tatica (Schrei Józsefné), stera je najstarejša v vesi. Sama živi v enom malom rami. Pa itak tau pravi, ka ona nej sama. Zato, ka Jezuš svoje svete oči na njej drži. Pa ona tō, gda samo leko, Boga moli. Gda smo taprišli, te tō Boga molila v kūnji. Pred njej tri-štiri molitveni knjig bilau.

Baug daj, tatica. Vejte, zaka smo prišli?

"Če puvejš, te bom vedo."

Gnes so sveti trej krali. Od tauga bi vas malo spitalavi, kak bilau prvin pa kak držijo gnesden?

"Zdaj so nika nej ojdli. Do tejga mau vsikšo leto so ojdli. Zdaj pa nej na Miklaušovo, nej na nauvo leto."

Malo bi nam taprajli, kak je tau bilau prvin?

"Trge moški, ali če žena bila nad njimi, te tak so ojdli kaulak po izaj pa so popejvali. Korone so meli na glavej, iz papira so si gvant napravili. V rdečo, žuto pa v bejlo so se zravnali. Samo taši leko ojdō, sto vedo popejvati."

Ka so popejvali?

"Sveti trej krali kak blajžen vaš den... Zazranka, gda sam gorastanila na trej kralovo, te sam že čūla, kak lupau pupejvajo pa dejo od iže do iže. Gnes sam je zaman čakala. Vejn pet vōra bila zazranka, te je tū nakak ta ūšo po cementa. Čūla sem, kak je stapo. Dja sam kričala: Sto je? Čūdivala sam se, kak tau, ka tak rano odijo po trejkraloj, dapa zato sam rada bila. Poslušam, poslūšam, pa vse tijo bilau. Nin se nika nej djenilo. Ej, pa ka je te tau bilau? - si

mislim. Gda je že svaklau bilau, gledam, če so vanej vrata zaprejta. Vrata so zaprejta bila, dapa zato leko vido, kak je nakak odo po dvauri. Zato, ka slana bila, pa so se stopnje vidle."

Prvin so bole držali te sve-tek kak gnes?

"Tau gvūšno. Te niške nej delo. Vsakši doma bijo, zazranka pa so šli k meši. Tak so gunčali, ka prej sv. Peter na trejkralovo vōspīše tiste, steri tisto leto mrgėjo. Nikdar ne pozabim, moj mauž je gnauk na trejkralovo v bauto išo. Tam je bila bautošica Anuška Karba. Sploj se je dobro poznala z mojim možaum pa taša špajsna, hecna bila. Ona je z mojim možaum vsigdar hejc delala. Zdaj je pa prajla: "Na, Šraj bači, ka mi zdaj povej-te, zdaj na trejkralovo?" "Dja, tebe so ranč vōspī-sali," je njej tak po špajsi pravo. "Tabe so vōspī-sali, ti najprvin mrdješ." Pa tak je bilau. Za par kednov je mrla."

Ka se te zgodi, če stoj na trejkralovo mrgėjo?

"Tisti v nebesa pride," pravijo tatica pa si skonze brišejo z obraza. (Lučarina tatica na kepi v objektivu.)

LICIJIN KALENDAR 1998

I.	SVEČEN	☉ ⊕
II.	SŪŠEC	☉ ⊕
III.	MALI TRAVEN	⊕ ☞
IV.	VEUKI TRAVEN	☞
V.	RISALŠČEK	⊕ ☞
VI.	IVANŠČEK	⊕ ☞
VII.	JAKOBEŠČEK	☞ ⊕ ☉
VIII.	MEŠNJEK	☞ ⊕ ☞
IX.	MIHALŠČEK	☞ ⊕
X.	VSESVEČNJEK	☞ ⊕ ☞
XI.	ANDREJŠČEK	☞ ⊕ ☉
XII.	PROZIMEC	☞ ⊕ ☉ ☞

☞ megla ☞ mrzlo ⊕ oblačno

☞ dež ☉ vadrau ☞ snejg

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtrek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deák Ferenc út 17,
p.p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-715/93 mb z dne 3.11.1993, se časopis PORABJE uvršča med proizvode, od katerih se plačuje davek od prometa proizvodov po 13. točki tarife 3. zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92).
ISSN 12187062

Časopis izhaja z denarno pomočjo Javnega sklada za narodne in etnične manjšine.